

Akademie věd České republiky

67. zasedání Akademického sněmu Akademie věd České republiky

Praha, 14. dubna 2026

Bod programu: 3

PROGRAMOVÉ PRIORITY AKADEMICKÉ RADY AKADEMIE VĚD ČR

PROGRAMOVÝ DOKUMENT AKADEMICKÉ RADY AV ČR PRO FUNKČNÍ OBDOBÍ 2025–2029

Akademická rada je podle Stanov Akademie věd ČR (dále jen „AV ČR“) voleným výkonným orgánem, který mezi zasedáními Akademického sněmu, jako nejvyššího samosprávného orgánu AV ČR, řídí její činnost a ve spolupráci s Vědeckou radou utváří vědní politiku AV ČR.

V tomto rámci se Akademická rada shodla na strategických prioritách svého působení ve funkčním období 2025–2029 s cílem zvýšit vědeckou výkonnost AV ČR jako celku v národním i mezinárodním kontextu a posílit její institucionální i finanční stabilitu. Dokument je strukturován do třinácti tematických oblastí, jejichž prostřednictvím Akademická rada usiluje o rozvoj silných stránek AV ČR, reflexi aktuálních výzev, systematické zvyšování kvality výzkumu, prohlubování institucionální kultury a maximalizaci jejího společenského přínosu. Zvláštní důraz je kladen na legislativní rámec a efektivní správu, hospodaření a ekonomiku, transfer znalostí a technologií, evropskou a mezinárodní spolupráci, excelentní výzkum a podporu vědeckých kariér, hodnocení, partnerství s vysokými školami, digitalizaci a udržitelnost, bezpečnost výzkumu, veřejné politiky, moderní komunikaci s veřejností a rozvoj platformy Strategie AV21.

1. Legislativa a strategické řízení (J. Matejka)

Moderní, přehledný a stabilní legislativní rámec poskytující dostatečnou právní jistotu je základním předpokladem efektivního řízení a fungování AV ČR. Stávající právní úprava však přináší nejistoty a právní rizika, proto je nutné ji rekonstruovat, modernizovat a zpřesnit kompetence spolu se stabilním zmocněním pro vnitřní normotvorbu. Související prioritou je transformace Střediska společných činností AV ČR na skutečné servisní centrum s jasně vymezenou odpovědností vůči AV ČR a jejím pracovištím. Další prioritou je založení nadace pro dlouhodobou a stabilní podporu poslání a cílů AV ČR. Tyto změny zajistí efektivnější řízení a lepší kontrolovatelnost všech podpůrných činností v celé soustavě AV ČR.

Hlavní cíle:

- Iniciovat a podpořit přípravu nového zákona o AV ČR a Statutu AV ČR (jako náhrady Stanov) a zajistit jejich efektivní implementaci.
- Transformovat Středisko společných činností AV ČR na veřejnou infrastrukturní instituci a založit Nadaci AV ČR.
- Revidovat statut a systém odměňování členů Akademické rady v souladu s principy dobré správy.

2. Správa majetku, interní předpisy a agenda dozorcích rad (P. Janáček)

Legislativní změny v oblasti finanční kontroly, činnosti a hospodaření veřejných výzkumných institucí účinné od 1. ledna 2027 vyžadují úpravy souboru interních předpisů AV ČR, včetně pravidel dohledu nad nakládáním s majetkem a nad činností a hospodařením pracovišť. Současně je nezbytné provázat činnost dozorcích rad s připravovanými legislativními kroky, zejména s přípravou Statutu AV ČR. Tato opatření směřují ke zvýšení efektivity, transparentnosti a odpovědnosti výkonu těchto agend.

Hlavní cíle:

- Upravit fungování dozorčích rad a novelizovat interní předpisy v návaznosti na legislativní změny, požadavky Ministerstva financí ČR a potřeby pracovišť zejména v oblasti transferových aktivit.
- Obměnit složení dozorčích rad a zajistit jejich efektivní fungování v souladu s novými pravidly.
- Podílet se na transformaci Střediska společných činností AV ČR.

3. Ekonomika (J. Kotek)

Efektivní, transparentní a odpovědné ekonomické řízení je nezbytným předpokladem stabilního fungování AV ČR. Klíčovými tématy jsou efektivní alokace finančních prostředků, vymezení odpovědností managementu a mzdová politika. Důraz je kladen na optimalizaci využití dostupných prostředků, zajištění transparentních finančních toků a posílení kontrolních mechanismů. Zároveň je systematicky budován rámec pro dlouhodobé finanční plánování, podporu strategických investic a zajištění stability a udržitelnosti finančních zdrojů AV ČR.

Hlavní cíle:

- Vyhodnotit systém rozdělování prostředků na Dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumných organizací (DKRVO).
- Zpracovat srovnávací analýzu financování výzkumných organizací v České republice a v zahraničí jako podklad pro modernizaci systému financování AV ČR.
- Vyhodnotit systém poskytování dotací na podporu činnosti pracovišť a navrhnout opatření ke zvýšení transparentnosti a efektivity.
- Posoudit možnost poskytování víceletých dotací, zpracovat návrh řešení a předložit jej k projednání Ministerstvu financí ČR.
- Analyzovat a reformovat systém odměňování ředitelů pracovišť AV ČR a připravit podklady k diskusi o principiálních otázkách mzdové politiky v AV ČR.

4. Veřejné politiky a evropské financování (T. Kostelecký)

Systematické zapojení AV ČR do formulace vědecky podložených doporučení pro veřejné politiky posílí vazbu mezi vědou a společností, zvýší otevřenost rozhodovacích procesů a podpoří tvorbu politik lépe reagujících na aktuální společenské výzvy a specifické potřeby České republiky. Další klíčovou oblastí je strategické využití evropských fondů, jež umožní cílenou podporu prioritních oblastí výzkumu, posílí mezioborovou spolupráci a vytvoří podmínky pro stabilní financování.

Hlavní cíle:

- Vytvořit platformu „Science for Policy“ jako nástroj k propojování výsledků vědeckého výzkumu s tvorbou veřejných politik.
- Identifikovat příležitosti pro AV ČR v oblasti využití strukturálních fondů Evropské unie.
- Zajistit aktivní zapojení AV ČR do jednání o využití strukturálních fondů po roce 2027.

5. Transfer znalostí a technologií (I. Müllerová)

Transfer znalostí a technologií (TZT) směrem ke společnosti a komerční sféře je jednou z klíčových rolí moderní vědy a zásadním nástrojem zvyšování jejího společenského dopadu. AV ČR systematicky usiluje o posílení personální, strukturální a právní kapacity v této oblasti a o efektivnější propojení výzkumu s aplikační praxí. Součástí této agendy je zavádění nových nástrojů a programů podpory TZT a pravidelné hodnocení jejich účinnosti.

Hlavní cíle:

- Založit akciovou společnost pro podporu TZT a nastavit její fungování včetně systému spoluúčasti pracovišť AV ČR v kontextu transformace Střediska společných činností AV ČR.
- Rozvíjet nástroje a programy podpory TZT a zajistit jejich dlouhodobou institucionální stabilitu a udržitelnost.
- Posílit strategický dialog s podniky a jejich reprezentacemi a umožnit hlubší zapojení do formulace výzkumných a transferových priorit.

6. Zahraniční spolupráce (O. Santolík)

Mezinárodní spolupráce je klíčovým nástrojem pro zvyšování kvality výzkumu, efektivní přenos dobré praxe ze zahraničních institucí a posilování prestiže AV ČR v globálním vědeckém prostoru. Do budoucna je zvláště důležité cíleně rozvíjet strategická partnerství s předními institucemi ve vědecky rozvinutých zemích, posilovat spolupráci v rámci evropských a globálních vědeckých sítí a prosazovat přítomnost AV ČR na klíčových mezinárodních fórech a v expertních platformách.

Hlavní cíle:

- Revidovat a optimalizovat bilaterální dohody a mobilitní programy a posílit jejich přínos pro pracoviště AV ČR.
- Reorganizovat Odbor mezinárodní spolupráce a posílit jeho vazby na zahraniční aktivity pracovišť AV ČR.
- Analyzovat možnosti zvýšení vlivu AV ČR ve vědeckých strukturách Evropské unie.
- Zahájit přípravy na zřízení kanceláře AV ČR při Evropské komisi v Bruselu.

7. Hodnocení výzkumné činnosti (P. Španěl)

Transparentní a odborně podložené hodnocení výzkumné a odborné činnosti pracovišť v souladu s mezinárodními standardy je základním předpokladem důvěryhodnosti AV ČR. Hodnocení vědecky a společensky relevantních výsledků není pouze formální procedurou, ale je klíčovým nástrojem ke zvyšování vědecké kvality, podpoře strategického řízení AV ČR a rozvoji institucionální vědecké kultury. Hodnocení je proto důležité dále rozvíjet jako otevřený, odborný, efektivní a srozumitelný systém.

Hlavní cíle:

- Dokončit cyklus hodnocení pracovišť AV ČR za období 2020–2024.
- Provést analýzu hodnocení pracovišť AV ČR za období 2020–2024 a navrhnout případné úpravy interní metodiky AV ČR v souladu s aktuálním vývojem mezinárodních standardů dobré praxe.
- Připravit navazující cyklus hodnocení pracovišť AV ČR za období 2025–2029.

8. Excelentní výzkum a podpora vědeckých kariér (P. Baldrian)

Systematické posilování kvality výzkumu napříč obory činnosti AV ČR představuje klíčovou podmínku pro její další rozvoj a zvýšení mezinárodní vědecké úrovně. Důraz na excelenci ve výzkumu je zároveň základem pro efektivní spolupráci se vzdělávacími institucemi, aplikační sférou i veřejnými politikami. Programy podpory excelence musí proto tvořit ucelený, vzájemně provázaný a strategicky řízený systém, který přispívá k podpoře kariérního rozvoje vědců a vytvoření co nejlepších podmínek pro jejich působení v AV ČR.

Hlavní cíle:

- Implementovat nový program „Akademie budoucnosti“ jako integrovaný systém podpory excelence a kariérního rozvoje v AV ČR.
- Provést revizi a reorganizaci stávajících programů excelence (např. PPLZ, POW, LQ, AP) a provázat je s novým rámcem „Akademie budoucnosti“.
- Připravit strategii pro výrazné zvýšení účasti AV ČR v grantových soutěžích Evropské výzkumné rady (ERC) a posílit institucionální podporu žadatelů prostřednictvím programu „ERC inkubátor“ (ERC-in).

9. Spolupráce s vysokými školami (M. Buchtová)

Vztah mezi AV ČR a vysokými školami představuje jeden ze základních pilířů českého výzkumného a vzdělávacího systému. Je klíčový nejen pro výchovu a profesní rozvoj nové generace vědeckých pracovníků, ale také pro efektivní sdílení výzkumných kapacit, infrastruktury a expertiz. Funkční spolupráce mezi těmito institucemi významně přispívá k budování soudržného, stabilního a dlouhodobě udržitelného systému s předpoklady dalšího rozvoje.

Hlavní cíle:

- Posílit institucionální spolupráci AV ČR a vysokých škol jako klíčový pilíř přípravy nové generace vědců, se zaměřením na kvalitu, udržitelnost a internacionalizaci doktorského vzdělávání.
- Zmapovat, vyhodnotit a sjednotit smluvní vztahy mezi AV ČR a vysokými školami, snížit administrativní zátěž a zavést standardizované smluvní rámce spolupráce včetně doktorských studijních programů a spolufinancování doktorandů.
- Uzavřít rámcové dohody o spolupráci se všemi klíčovými univerzitami v ČR v návaznosti na novelu zákona o vysokých školách a připravovanou legislativu.
- Systematicky rozvíjet doktorské vzdělávání ve spolupráci AV ČR a vysokých škol, zlepšovat podmínky doktorandů, podporovat školitele a posilovat uplatnitelnost absolventů v akademické i neakademické sféře.
- Iniciovat a podporovat sdílení osvědčených postupů v oblasti doktorského studia i řešení OP JAK projektů (včetně platformy JAKNAJAK) napříč institucemi a aktivně spolupracovat s MŠMT i na přípravě nové legislativy a na prosazování dlouhodobě udržitelných systémových řešení.

10. Digitální transformace a udržitelný rozvoj (M. Pivokonský)

AV ČR se bude do budoucna profilovat jako autorita v oblasti digitální transformace a udržitelného rozvoje. To vyžaduje strategický a dlouhodobý přístup k rozvoji IT infrastruktury a k realizaci environmentálních opatření. Zároveň je nezbytné systematicky zavádět principy udržitelnosti do každodenního provozu AV ČR. Neméně důležitou oblastí, která přispívá k bezpečnosti společnosti, je rozvoj kapacit v oblasti obranného výzkumu.

Hlavní cíle:

- Rozvíjet a spravovat robustní a bezpečnou IT infrastrukturu napříč pracovišti AV ČR.
- Připravit koncepci environmentální udržitelnosti provozu AV ČR a jejich pracovišť.
- Rozvíjet kapacity AV ČR v oblasti obranného výzkumu.
- Koordinovat spolupráci s relevantními resorty (MŽP, MZe, MO).

11. Bezpečnost výzkumu (M. Zedníková)

Nové evropské i národní požadavky na bezpečnost výzkumu, které zahrnují implementaci opatření na posílení kybernetické bezpečnosti a zvýšení institucionální odolnosti vůči nelegitimnímu ovlivňování, vyžadují adekvátní institucionální reakci. V

rámci AV ČR je proto nezbytné vytvořit systémovou podporu a koordinaci této agendy napříč všemi pracovišti AV ČR, nastavit funkční strukturu metodického a organizačního řízení a definovat role a odpovědnosti všech relevantních aktérů pro efektivní implementaci nových opatření.

Hlavní cíle:

- Zmapovat potřeby pracovišť AV ČR a vytvořit centrální podporu v oblasti posilování kybernetické bezpečnosti i institucionální odolnosti vůči nelegitímnímu ovlivňování.
- Koordinovat postup při implementaci zákona o kybernetické bezpečnosti na úrovni AV ČR s Národním úřadem pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB) a s národní e-infrastrukturou CESNET.
- Koordinovat aktivity související se zvyšováním institucionální odolnosti vůči nelegitímnímu ovlivňování v rámci AV ČR s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a s Ministerstvem vnitra.
- Vypracovat metodiku pro posílení bezpečnosti výzkumu na pracovištích AV ČR v souladu se zákonem o výzkumu, vývoji, inovacích a transferu znalostí a zákonem o kybernetické bezpečnosti.

12. Komunikace s veřejností (S. Ehlerová)

AV ČR usiluje o to, aby byla veřejností vnímána jako aktivní a důvěryhodný partner, který přispívá k řešení důležitých společenských otázek. Modernizace jejího komunikačního rámce je proto klíčová pro posílení společenského dopadu vědy a upevnění postavení AV ČR ve společnosti. Komunikační strategie musí reflektovat rychle se měnící mediální prostředí, jeho nástroje i očekávání veřejnosti.

Hlavní cíle:

- Aktualizovat koncepci komunikace AV ČR směrem k veřejnosti.
- Prezentovat AV ČR jako jednotnou instituci a posílit její identitu jako společenství výzkumných pracovišť.
- Provést revizi formátu a cílů popularizační platformy „Veletrh vědy“ a analyzovat možnosti zapojení AV ČR do obdobných akcí pořádaných jinými subjekty.
- Posoudit možnosti zapojení občanů, komunit a neziskového sektoru do formulace výzkumných priorit a realizace aktivit v oblasti občanské vědy a stáží.

13. Realizace Strategie AV21 (J. Plešek)

Strategie AV21 je zásadním nástrojem podpory a komunikace špičkového výzkumu v mezioborových programech zaměřených na řešení konkrétních společenských problémů a výzev. Do budoucna bude její význam dále posilován zajištěním stabilního financování, rozšířením výsledků využitelných pro energetiku a průmysl, prohlubováním spolupráce s klíčovými partnery a zvýšením viditelnosti vůči veřejnosti i odborným uživatelům.

Hlavní cíle:

- Zajistit externí financování z národních i zahraničních zdrojů pro úkoly celospolečenského významu.
- Rozšířit uplatnění výsledků výzkumu v energetice a průmyslu.
- Prohloubit spolupráci s klíčovými partnery ze státní správy, průmyslu a systému VaVal (např. MPO, SÚJB, ERÚ, TA ČR, TC Praha apod.).
- Posílit viditelnost a značku Strategie AV21 vůči veřejnosti i odborné komunitě.

Návrh usnesení Akademického sněmu

Akademický sněm

bere se souhlasem (s připomínkami) na vědomí Programový dokument Akademické rady AV ČR pro funkční období 2025–2029.